

REFERAT FRA MØTE I FAGRÅDET FOR NORM 10. OKTOBER 2019

Til stede: Aasmund Fostervold (SUS, NFMM), Heidi Cecilie Villmones (SIV),
Linda Rui (NFA), Brian Guennigsman (UNN, NITO), Anne-Sofie Furberg (NORM),
Gunnar Skov Simonsen (NORM, ref.)

Forfall: Kjersti Wik Larssen (St. Olavs Hospital), Didrik Vestrheim (FHI),
Jon Birger Haug (SØF, NFIM)

Sak 13 / 19 Godkjenning av referat, innkalling og saksliste
Referat, innkalling og saksliste godkjent.

Sak 14 / 19 Oppsummering av NORM/NORM-VET 2018

Rapporten for 2018 ble gjennomgått og diskutert. Fagrådet var generelt fornøyd med innhold og presentasjon i rapporten. Det ble diskutert konkrete forslag til forbedringer på følgende områder:

- Endringen av SIR-definisjon har gått fint med endring av tabeller og figurer slik at det nå er fokus på «resistens» og ikke «non-følsomhet». Det er likevel påfallende at man for *N. gonorrhoeae* angir at en stor andel av isolatene kan behandles med økt dosering av penicillin G. NORM sentralt vil ta opp med AFA om dette er en rimelig tolkning.
- Det er stort fokus på forbruk av antimykotika i landbruket og risiko for resistensutvikling i kliniske isolater. Det burde derfor presenteres forbruksdata for antimykotika både til mennesker og planter.
- Det er ønskelig med bedre oversikt over forbruk av antibiotika i kommunale helseinstitusjoner (sykehjem, KAD etc), men det er ikke etablert nødvendige datakilder til å produsere slik statistikk rutinemessig. Spørsmålet ble i forkant diskutert med Hege Salvesen Blix (FHI) som kunne opplyse at et første skritt er at man nå skal få på plass en unik identifikator for hver institusjon. Det vil imidlertid fortsatt ta tid før et overvåkingssystem kan være på plass. I påvente av dette er det foreslått at Nicolay Harbin ved ASP kan inviteres til å skrive en tekstboks om resultatene fra RASK (Riktig antibiotikabruk i sykehjem i kommunene). Fagrådet gir sin tilslutning til dette.
- Figurene som viser fordeling av forbruk blant penicilliner, makrolider og cefalosporiner (Figur 20, 21 og 22) vurderes som uklare på grunn av dårlig skille mellom fargene og ulogisk rekkefølge av de ulike undertypene i hver figur. Det etterlyses også om man kan skille mellom forbruk i primærhelsetjenesten og i sykehus. NORM sentralt vil følge opp dette i arbeidet med rapporten for 2019.
- Figur 57 (agensfordeling i blodkulturer) er lite informativ og kan eventuelt sløyfes. Datagrunnlaget er uansett presentert i tabell.

- Tekstboksene gir interessant og relevant informasjon i tillegg til overvåkingsresultatene, men de kan samtidig stykke opp teksten slik at det blir vanskelig å holde tråden. Man kan vurdere å legge tekstboksene samlet i bolker mellom delkapitlene framfor å spre dem utover i dokumentet. Dette er spesielt aktuelt i kapittelet om humant forbruk der man bør revurdere hele organiseringen av teksten for å skape bedre sammenheng for leserne.
- Det ble kort diskutert aktuelle tekstboksar for neste rapport, men dette vil man komme tilbake til på Fagrådets møte våren 2020.

Sak 15 / 19 Status for NORM-atlas

NORM-atlas er nå overflyttet til ny tjenesteleverandør (Ramsalt) og rettighetene til domenet er overført fra tidligere leverandør (Savant – Fete Typer) til UNN. Fagrådet ønsker oversikt over trafikkdata for nettstedet og dette vil bli etterspurt. Det ble videre diskutert hvordan man skal håndtere endringen av SIR-definisjoner i NORM-atlas. Konklusjonen var at man vil endre dagens atlas fra enten resistens (R) eller non-følsomhet (I+R) til kun å presentere data for resistens. Endelig ble det fremmet ønske om at flere mikrober (spesielt gjærsopp) kunne inkluderes i NORM-atlas. En slik utvidelse forutsetter at de angjeldende referanselaboratoriene legger inn resultater på isolatnivå i eNORM. Dette gjøres i dag for *N. gonorrhoeae* og systemiske isolater av *S. pyogenes*, *S. agalactiae* og *H. influenzae*. NORM sentralt vil ta opp med de ulike referanselaboratoriene om de ønsker å legge inn sine data på en slik måte at de kan presenteres i NORM-atlas.

Sak 16 / 19 Søknader om tildeling av forskningsmidler fra NORM 2019

Fagrådet hadde på forhånd gjennomgått innkomne søknader og prioritert dem ut fra prosjektenes kvalitet og relevans i forhold til statuttene for tildeling. Fagrådets medlemmer fratradte behandling av enkeltsøknader ut fra alminnelige regler for inhabilitet. Det var i flere tilfeller vanskelig å vurdere om budsjettene var i samsvar med utlysningen fordi søknadene hadde runde formuleringer om konkret bruk av eventuell tildeling. Ved senere utlysninger bør søknadenes felt for budsjett være tydeligere strukturert for å motvirke dette. Det ble sendt inn 17 søknader som ble fordelt i 4 grupper etter fallende prioritet: A (5 søknader), B (3 søknader), C (6 søknader), D (3 søknader). Søknadene i sistnevnte gruppe ble vurdert som ikke støtteverdige. Endelig tildeling vil bli besluttet ved avstemming av regnskapet ved årsslutt.

Sak 17 / 19 NORM – dagen og Nasjonal konferanse om antibiotikaresistens og infeksjoner i helsetjenesten 20. november 2019

Programmet for den nasjonale konferansen ble presentert og diskutert. Fagrådet sa seg fornøyd med innholdet i fellessesjonen. Med hensyn til Deltagermøtet for NORM ble det lagt særlig vekt på at programmet må være interessant og nyttig for laboratoriepersonellet som deltar på møtet. Det ble fremmet følgende forslag til programposter:

- Presentasjon av rapporten for 2018
- Aktuelle saker fra AFA. Det ble spesielt nevnt anbefalingen fra EUCAST om at man kan benytte direkte resistensbestemmelse i blodkultur som endelig analyse under gitte forutsetninger
- Prosedyrene for kvalitetskontroll i NORM
- Eksport av data fra laboratorienes IT-systemer til eNORM (Christoffer Dahlseide)
- Erfaringer med automatisert avlesning av resistensskåler (Dag-Harald Skutlaberg)
- *E. coli* forskningsprosjekt med isolater fra NORM (Ørjan Samuelsen)

NORM sentralt vil ferdigstille og annonsere programmet så snart som mulig.

Sak 18 / 19 Overvåkingsopplegget for 2020

Etter gjennomgang av overvåkingen for tidligere år og vurdering av aktuelle problemstillinger konkluderte Fagrådet med følgende forslag til program for 2020:

- Uendret overvåking av de vanligste mikroberne i blodkultur (*E. coli*, *Klebsiella* spp., *Enterococcus* spp., *S. aureus*, *S. pneumoniae*, *S. pyogenes*, *S. agalactiae*, *N. meningitidis*, *Candida* spp.). Man vil i tillegg overvåke anaerobe bakterier etter samme prinsipper som i 2014.
- Uendret overvåking av tarmpatogene bakterier, *M. tuberculosis* og *N. gonorrhoeae*.
- *S. aureus* i sårprøver 1 uke.
- *S. pneumoniae* i luftveisprøver 3 uker.
- *E. coli* (1 uke) og *Klebsiella* spp. (3 uker) i urin. Den forlengede overvåkingsperioden for *E. coli* er begrunnet i ønske om å få bedre oversikt over resistens fordelt på prøver fra sykehus, fastleger og sykehjem.

Det gjøres ingen endringer i utvalget av antibiotika som skal undersøkes. Det ble spesielt diskutert om man skulle inkludere flere aminoglykosider (for eks. amikacin), men man fant det mer formålstjenlig å undersøke dette i spesifikke studier av resistente subpopulasjoner.

Sak 19 / 19 Status for overvåking ved referanselaboratoriene på FHI

NORM sentralt hadde i forkant innhentet opplysninger om status for overvåkingen ved referanselaboratoriene for *N. gonorrhoeae*, patogene tarmmikrober og luftveismikrober ved FHI. For *N. gonorrhoeae* har man fra og med 2019 etablert et system der OUS undersøker sine egne isolater mens FHI undersøker øvrige isolater fra hele landet. FHI legger alle resultatene inn i eNORM. Dette vil fra og med 2019 også gjelde *N. meningitidis*. For *S. pneumoniae* og *H. influenzae* skal man etter planen starte resistensbestemmelse fra månedsskiftet oktober/november. Man vil således få data for de siste månedene av 2019, men det er tvilsomt om eldre isolater vil bli undersøkt. For patogene tarmbakterier er det lagt en plan for resistensbestemmelse av nærmere definerte isolater fra og med 2019. Man ønsker i tillegg å starte rapportering ut fra helgenom sekvenseringsdata.

Fagrådet har tidligere uttalt seg kritisk til avbruddet i resistensovervåking ved FHI, og man er tilfreds med at man nå kommer i gang med denne virksomheten igjen.

Sak 20 / 19 Eventuell WGS av ESBL-isolater i NORM

Ørjan Samuelsen ved K-res deltok via Skype. Det ble diskutert formål og gjennomføring av alternative opplegg for genombasert overvåking i NORM med spesiell vekt på vurdering av kostnad/nytte. Man ble til slutt enige om å prøve ut et pilotprosjekt der man sekvenserer alle ESBL positive blodkulturisolater av *E. coli* og *K. pneumoniae* enten fra 2019 eller fra 2020. K-res og NORM sentralt vil i fellesskap utarbeide en protokoll for dette arbeidet. Det anslås at dette vil dreie seg om ca 200 – 220 isolater. K-res sier seg villige til å gjennomføre et slikt prosjekt. Man må deretter vurdere om det er formålstjenlig med gjentatte runder sekvensering, og i tilfelle frekvensen av dette.

Sak 21 / 19 Status for import/eksport av data til/fra eNORM

Overføring av basisdata fra laboratorienes IT-systemer til eNORM er nå utviklet av MICLIS og prøvd ut i Stavanger og på Lillehammer. De samme to laboratoriene vil sette funksjonaliteten i drift for blodkulturisolatene høsten 2019, og hvis dette fungerer tilfredsstillende blir det åpnet for at alle laboratoriene kan etablere rutiner for slik overføring. Den praktiske gjennomføringen vil bli diskutert på Deltagermøtet for NORM 20.11.19. Det har samtidig vært arbeidet med alternative filformater for utlevering av data fra eNORM. MICLIS har utviklet slike formater, og brukere vil ved framtidig utlevering av data kunne velge hvilket format de ønsker å motta.

Sak 22 / 19 Oppdatering om DPIA for NORM

Det ble gitt en kort oppsummering av status for arbeidet med personvern-konsekvensvurdering (DPIA) for NORM i henhold til GDPR, oppdatering av databehandleravtalen mellom FHI og UNN, og dokumentasjon av systemet for internkontroll i NORM. Det er etablert et nært samarbeid med FHI for å samordne arbeidet i NORM med de øvrige smittevernregistrene. Det er planlagt et felles heldags arbeidsmøte 17.10.2019.

Sak 23 / 19 Refusjon til laboratoriene for 2019

NORM sentralt ønsker å refundere deltagerlaboratoriene etter samme system som tidligere år, og Fagrådet har ingen innvendinger mot en slik framgangsmåte.

Sak 24 / 19 Kort oppdatering om Norges deltagelse i EARS-Net / ECDC / WHO-GLASS

Sak 25 / 19 Eventuelt

Det var ingen saker under eventuelt.

Det ble avtalt at Fagrådets møte våren 2020 skal avholdes 25 – 26 mars (onsdag og torsdag). NORM sentralt vil sende påminnelse i forkant og bestille hotell inkludert møterom.

Tromsø 17.10.2019
